

N:o 85.

Af herrar **J. A. Sjö** och **I. Månsson**, *om upphörande med 1893 års utgång af de enskilda bankernas rätt att utgifva banksedlar å tio kronor.*

Uti kongl. förordningen af den 12 juni 1874 är stadgadt, att de enskilda bankerna ega utgifva sedlar lydande å femtio, ett hundra, fem hundra och ett tusen samt, intill dess Kongl. Maj:t annorlunda förordnar, äfven å tio och fem kronor.

Sedan denna förordning utfärdats, beslöts med anledning af Kongl. Maj:ts proposition af 1879 års Riksdag, att enskilda bankers rätt att utgifva sedlar lydande å fem kronor skulle upphöra, och riksbanken öfvertaga ifrågavarande sedelutgifning. I förenämnda proposition var äfven förslag framlagdt om upphörande för enskilda banker att utgifva sedlar å 10 kronor, ehuru det ej då vann Riksdagens bifall.

När nu af Kongl. Maj:t i slutet af förlidet år, gent emot de många röster, som såväl inom som utom riksdagen höjts emot beviljande af ny oktroj för enskilda banker, detta dock likväl dem beviljats under ytterligare 10 års tid, och det sålunda genom sedelutgifningen blifver dessa bankbolag förunnadt att ännu i många år på landets öfriga invånares bekostnad få skörda stora ränteinkomster på sina i allmänna rörelsen utsläppta pappersförbindelser (så kallade banksedlar), för hvilka de ej gifva någon ränta, eller med andra ord genom sedelutgifningen få en inkomst, hvilken med rätta i såväl ena som andra afseendet borde tillkomma riksbanken, så synes för närvarande enda medlet att åstadkomma rättelse härutinnan vara, att Riksdagen accepterar Kongl. Maj:ts förslag af 1879 om upphörande för de enskilda bankerna att utgifva sedlar å tio kronor.

Till statsrådsprotokollet, som hållits inför Kongl. Maj:t den 24 februari 1879, yttrade statsrådet och chefen för finansdepartementet, »att staten icke med likgiltighet kan åse, att för närvarande i många landsorter icke ens det för skatteliqviden erforderliga beloppet af rikets mynt kan hållas i rörelsen utelöpande». Uti detta yttrande kunna vi ej annat än till alla delar instämma samt tillika uttala den förmodan, att, derest Riksdagen bifaller vår framställning, Kongl. Maj:t skall snarast möjligt förordna om indragning af enskilda bankers rätt att utgifva sedlar å 10 kronor, och ifrågavarande sedelutgifningsrätt öfverflyttas på riksbanken.

Emot en sådan åtgärd har man visserligen från privatbanksvänligt håll hört göras den invändningen, att det ej låter sig göra utan allt för stora rubbningar i penninge- och affärsrörelsen, men då man erinrar sig, dels att de enskilda bankernas utelöpande fem-kronors-sedlar den 31 december 1879, efter hvilken dag förbudet mot deras vidare utgifvande trädde i kraft, utgjorde emellan 17 och 18 millioner kronor, dels att indragningen skedde så hastigt och utan den ringaste olägenhet, att det vid 1880 års slut, eller 12 månader efter det förbudet trädte i kraft, endast fans i rörelsen något öfver en million kronor, och då man vet, det Riksdagen år efter år så omhuldat riksbanken genom att låta den till stor del få behålla sina intjenade vinster, att den vid början af detta år hade uti grund- och reservfond m. m. dels en behållning af cirka 56 millioner kronor, dels en obegagnad sedelutgifningsrätt på något öfver 30 millioner kronor, och då vid 1885 års riksdag ett stadgande i reglementena för riksbankens och riksgäldskontorens styrelser och förvaltning utfärdats, huru förfaras skall i den händelse att Kongl. Maj:t förordnar om upphörande af enskilda bankers rätt att utgifva egna banksedlar å 10 kronor; så har det synts oss, som om alla hinder för genomförande af påpekade förslag nu borde vara undanröjda.

Med anledning af hvad sålunda anförts, få vi vördsammast föreslå,

att Riksdagen må i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t tacktes förordna om upphörande med 1893 års utgång af de enskilda bankernas rätt att utgifva banksedlar å tio kronor.

Stockholm den 29 januari 1892.

J. August Sjö.

Ivar Månsson.
